

хлориди). Чистението става тъй: растопяватъ селитрата въ съвсъмъ малко количество врѣла вода, за да се не растопятъ алкалияните хлориди; следъ туй наливатъ малко бѣлтъченъ растворъ (или туткалянъ) и бѣркатъ докѣ се добре запъни. Съ туй се отмахватъ изъ раствора на селитрата органическите и нечистоти. Чистий и утаенъ растворъ прѣливатъ въ мѣдни сѫдове, въ които като го загрѣятъ оставатъ да истива, като бѣркатъ постоянно. По тоя начинъ се получва силитрено брашно. Употреблява се най-повече за правене барутъ (пупалъ) и на нѣкои цѣрове (въ лѣкарството).

Силитрата (гюверджиле) се произвежда въ природата чрѣзъ гниението на органически тѣла, които съдържатъ азотъ, и въ присъствието на въздухъ, вода и силни основи. По тоя начинъ, въ земята постоянно се образува тази соль и на нѣкои място въ толкозъ голѣмо количество, щото извѣтрява надъ земята и прави прѣстъта бѣла; такава прѣстъ се нарича селитrena и се копае за правене селитра. Накопаната прѣстъ хвъргатъ въ каци пълни съ вода; тя растопява солта, а прѣстътъ остава на дѣното. Раствора следъ туй прѣваряватъ въ котли и оставятъ да се осади селитрата.

Стипца. Обикновенната стипца се добива отъ стипценъ камъкъ (alunit), който се намира въ Унгария, въ Италия (до г. Неаполъ) и пр. Въ голѣмо количество стипца се добива отъ стипцений аспидъ и стипцена прѣстъ. Въ Европейска Турция добиватъ стипца до Макри, на Келебегъ-дагъ (до Дедеагачъ); камъкътъ, отъ който добиватъ стипца, е алуниятъ, който се намира въ съсѣството на трахити. — Стипцата добиватъ, като загрѣятъ най-напрѣдъ алуниятъ, послѣ го поливатъ съ вода и растворътъ сглеждатъ чрѣзъ испарение за да кристализира отъ него стипцата.

Въ търговията е позната особено римската стипца (Alun de Rome), която се цѣни защото е много чиста. Употреблението на стипцата е голѣмо.

Солта е необходимо питателно средство, не само за човѣка, нѣ и за другите животни. По тѣзи място, гдѣто даватъ на добитъкъ достаточно количество соль, той става едъръ. Солта е най-сѫществената съставна част на кръвта и тканите на тѣлото; тя улеснява пищеварението, като дразни умѣренно стомаха, за да отдѣля по-вече сокъ. Солта обаче